

Thesis Title Constructing the Meanings of Land Resource and a Community
in the Context of Globalization

Author Ms. Atchara Rakyutidharm

Degree Doctor of Philosophy (Social Science)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Chusak Wittayapak	Chairperson
Associate Professor Dr. Peter Vandergeest	Member
Associate Professor Dr. Jamaree Chiengthong	Member

ABSTRACT

This dissertation employed an ethnographic approach to explore the construction of, and contestation over, the meanings of land resource and a community among multiple actors as the manifestation of global connection which draws actors at multiple scales in encounters in a local community. The research questions the general understandings of “land resource”, “community”, and “globalization”, as the terms widely used by policy makers, practitioners, development workers, etc. The research questions are: what are the meanings of land resource and a community that each social actor attempts to construct, how do they construct them, and the effects of their construction; what are the local and extra-local factors influencing such land uses; in which conditions are cross-scale actors drawn to contest the meanings which influence land uses in local communities and partake in driving agrarian transformation.

While globalization is noted as the process that brings about extensive connectivity of people in distant places around the world, this research found the appearance of gaps in between the connection among cross-scale actors. The gaps provide room to each social actor to manipulate or negotiate with the dominant

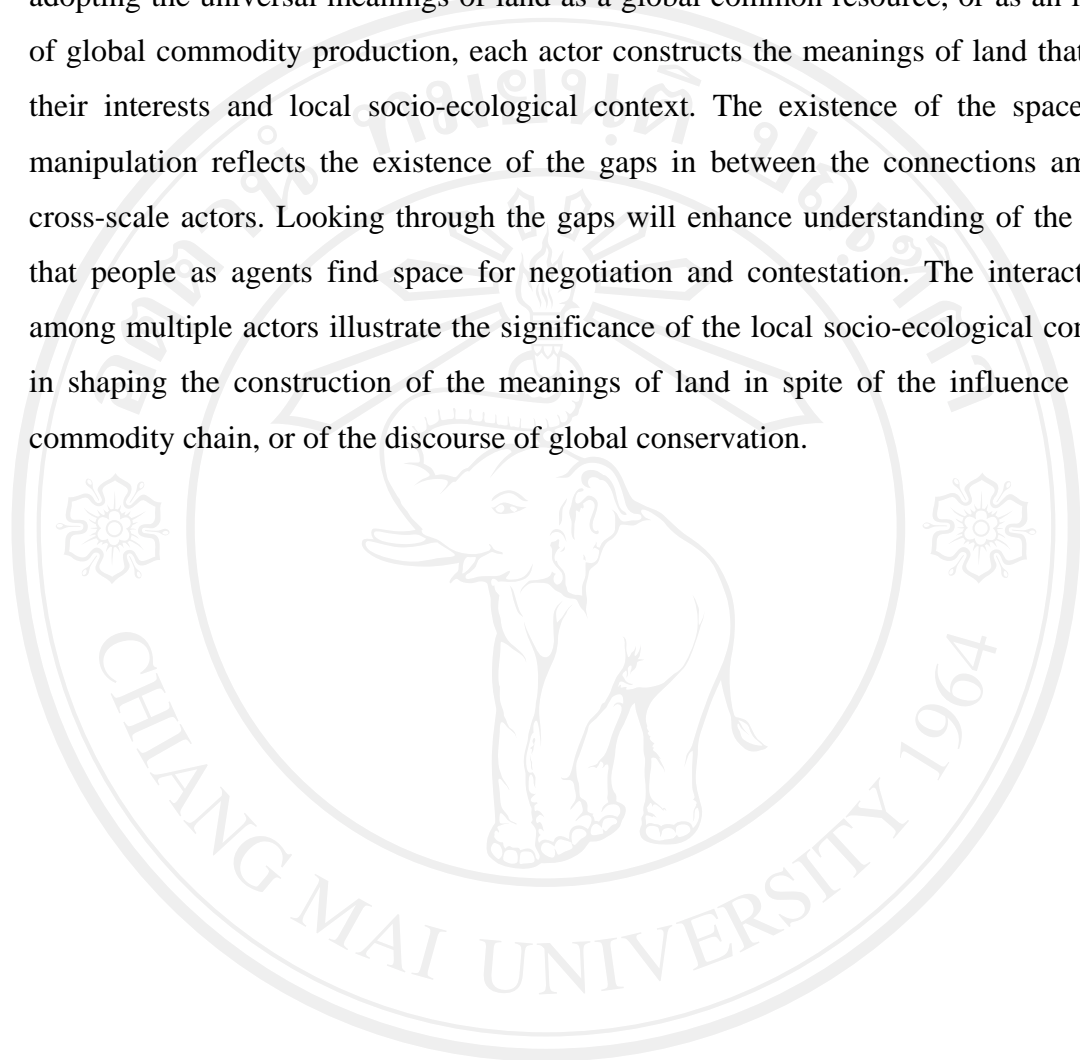
discourses brought about by globalization processes. Despite their connectedness, each actor's ideas are not harmonized, but there is still room for each actor to maintain their ideas and determine their ways of life. The different actors employed distinct approaches to construct the meanings of land resource and a community according to their experiences, interests, and situations faced. Through their interaction, the gaps brought about by incomplete overlap of one's ideas over another's ideas, become a mutual learning space in which some collaborative ideas and discourses emerge and shape the ideas and relationship of both sides. This dissertation illustrates some discourses, such as community forest, *rai mun wian* or rotational farming, and sustainable agriculture, as the products of collaborative constructions based on mutual learning among a number of social actors, either allies or opponents.

In the context of globalization, many agrarian studies tend to perceive market forces as a key factor of agrarian transition. The research argues that agrarian transformation cannot be simply assumed as being driven by only economic globalization, but also involves the contestation over the value of social nature apart from global agro-commodity chain. In the Pa Bong community, this research has demonstrated that there are several factors influencing the villagers' design of their farming practices and land uses. As important as economic factors, the constructing of the meanings of land in upland areas as a protected resource significantly affects the villagers' transformation of land use practices.

After the Sri Lanna National Park overlapped the community areas and the villagers were harassed by forestry officers, agricultural practices in the community have been transformed dramatically. Replacing the fallows (which were viewed as forests by forestry officials) with feed corn farming was a strategy to undermine the state efforts to control forestland. It was a villagers' strategy to redefine the meanings of the land from state forest to become local people's land. In so doing, the "community" is also constructed to claim local rights to land and to build alliances in struggling for land rights. The diversified land use and farming strategies in the Pa Bong community manifests in the agency of the villagers who always strategically determine their ways of life to fit their own socio-economic status.

Through the on ground practices and interactions of multiple actors who are drawn to encounter each other in the context of globalization, the research reveals not

only their shifting power relations, but also their encounter with globalization through the contestations over the meanings of land and a community. Instead of completely adopting the universal meanings of land as a global common resource, or as an input of global commodity production, each actor constructs the meanings of land that fits their interests and local socio-ecological context. The existence of the space for manipulation reflects the existence of the gaps in between the connections among cross-scale actors. Looking through the gaps will enhance understanding of the way that people as agents find space for negotiation and contestation. The interactions among multiple actors illustrate the significance of the local socio-ecological context in shaping the construction of the meanings of land in spite of the influence of a commodity chain, or of the discourse of global conservation.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การสร้างความหมายของทรัพยากรที่ดินและชุมชนในบริบทโลกาภิวัตน์

ผู้เขียน นางสาวอัจฉรา รักยุติธรรม

ปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สังคมศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ วิทยาทัก	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปีเตอร์ แวนเดอร์เกิส	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.จามะรี เชียงทอง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีวิทยาทางชาติพันธุ์วรรณนาศึกษาการสร้างและการช่วงชิงความหมายของทรัพยากรที่ดินและชุมชนระหว่างผู้ปฏิบัติการหลายกลุ่มในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์การเชื่อมต่อของโลกซึ่งดึงเอาผู้ปฏิบัติการหลายระดับมาเผชิญหน้ากันในชุมชนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง งานวิจัยตั้งคำถามต่อความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับ “ทรัพยากรที่ดิน” “ชุมชน” และ “โลกาภิวัตน์” ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายโดยผู้วางนโยบาย ผู้ปฏิบัติการ ผู้ทำงานพัฒนา ฯลฯ คำถามการวิจัยคือ อะไรคือความหมายของทรัพยากรที่ดินและชุมชนซึ่งผู้ปฏิบัติการทางสังคมแต่ละกลุ่มพยายามที่จะสร้าง พวกเขาสร้างมันอย่างไร และอะไรคือผลกระทบของการสร้างนั้น อะไรคือปัจจัยในระดับท้องถิ่นและเหนือกว่าท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินในชุมชนท้องถิ่น ด้วยเงื่อนไขแบบใดที่ผู้ปฏิบัติการต่างระดับถูกดึงให้มาช่วงชิงความหมาย ซึ่งการช่วงชิงนั้นส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินในชุมชนท้องถิ่นและมีส่วนขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคมเกษตรกรรม

ขณะที่โลกาภิวัตน์ถูกตั้งข้อสังเกตว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทั่วโลกติดต่อกันอย่างทั่วถึง งานวิจัยนี้พบว่าช่องว่างของการเชื่อมต่อระหว่างผู้ปฏิบัติการต่างระดับช่องว่างเป็นพื้นที่ให้ผู้ปฏิบัติการทางสังคมได้ขยายถ่ายเทหรือต่อรองกับวาทกรรมที่ครอบงำ ซึ่งการครอบงำนั้นเกิดจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ แม้ว่าผู้ปฏิบัติจะติดต่อกันแต่ความคิดของพวกเขาก็มีได้ถูกทำให้สอดคล้องกลมกลืนกัน แต่อย่างไรพื้นที่ให้ผู้ปฏิบัติการได้คงไว้ซึ่งความคิดและกำหนดวิถีชีวิตของพวกเขา พวกเขาใช้วิธีการที่แตกต่างกันในการสร้างความหมายของทรัพยากร

ที่ดินและชุมชนตามประสบการณ์ ผลประโยชน์ และสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ ท่ามกลางปฏิสัมพันธ์ของพวกเขา ช่องว่างที่เกิดจากการซ้อนทับไม่สมบูรณ์ของความคิดหนึ่งเหนืออีกความคิดหนึ่ง กลายเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ก่อเกิดความคิดร่วมและวาทกรรมร่วม (collaborative discourses) และจัดปรับความคิดและความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้กล่าวถึงวาทกรรมบางอย่าง เช่น ป่าชุมชน ไร่หมุนเวียน และเกษตรยั่งยืน ในฐานะผลผลิตที่ผู้ปฏิบัติการทางสังคมจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นพันธมิตรหรือเป็นปรปักษ์ต่อกันได้ร่วมกันสร้างขึ้นจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

งานศึกษาว่าด้วยสังคมเกษตรกรรมในบริบทโลกาภิวัตน์จำนวนมากมักมองว่าแรงผลักดันทางการตลาดเป็นปัจจัยหลักของการเปลี่ยนผ่านสังคมเกษตรกรรม งานวิจัยนี้ได้แย้งว่าเราไม่สามารถที่หักง่าย ๆ ว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมเกษตรกรรมถูกขับเคลื่อนโดยโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังถูกขับเคลื่อนโดยการต่อสู้ช่วงชิงคุณค่าของธรรมชาติที่ถูกสร้างโดยสังคม (social nature) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นนอกห่วงโซ่สินค้าการเกษตรระดับโลก งานวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบการเกษตรและการใช้ที่ดินของชาวบ้านในชุมชนป่าบาง การสร้างความหมายของที่ดินในพื้นที่สูงว่าเป็นทรัพยากรที่ถูกปกป้องมีความสำคัญพอ ๆ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจในการส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินของชาวบ้าน

หลังจากที่อุทยานแห่งชาติศรีลานนาซ้อนทับพื้นที่ชุมชนและชาวบ้านถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้คุกคาม การเกษตรในชุมชนถูกเปลี่ยนแปลงไปมาก การแทนที่ไร่เหล่าซึ่งถูกมองเป็นป่าด้วยการทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นยุทธวิธีหนึ่งในการลดการควบคุมของรัฐเหนือที่ดิน มันเป็นยุทธวิธีที่ชาวบ้านใช้นิยามความหมายของที่ดินเสียใหม่จากการเป็นป่าของรัฐให้กลายเป็นที่ดินของประชาชน ในการทำเช่นนั้นชุมชนถูกสร้างขึ้นเพื่อสร้างสิทธิท้องถิ่นและสร้างพันธมิตรในการต่อสู้เพื่อสิทธิในที่ดินอีกด้วย การใช้ที่ดินและการทำเกษตรที่หลากหลายในชุมชนป่าบางแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านมีปฏิบัติการในการกำหนดวิถีชีวิตของพวกเขาอย่างมีกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของพวกเขา

ด้วยการศึกษาปฏิบัติการระดับพื้นที่และปฏิสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติการหลายกลุ่มที่มาเผชิญหน้ากันในบริบทโลกาภิวัตน์ งานวิจัยนี้ไม่เพียงแต่เผยให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างผู้ปฏิบัติการ แต่ยังรวมถึงการปฏิบัติการเผชิญหน้าต่อโลกาภิวัตน์โดยผ่านการช่วงชิงความหมายของที่ดินและชุมชนอีกด้วย แทนที่จะรับเอาความหมายสากลที่ว่าที่ดินเป็นทรัพยากรส่วนรวมของโลก หรือเป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าของโลก ผู้ปฏิบัติการต่างสร้างความหมายของที่ดินที่เหมาะสมกับผลประโยชน์ของและบริบททางสังคมและนิเวศในระดับ

ท้องถิ่น การมีพื้นที่ในการชักย้ายถ่ายเทสะท้อนว่าช่องว่างในการติดต่อกันของผู้ปฏิบัติการระดับต่าง ๆ นั้นมีอยู่ การพิจารณาช่องว่างนี้จะเพิ่มพูนความเข้าใจในวิถีทางที่ผู้คนในฐานะผู้กระทำการมีพื้นที่เพื่อต่อรองและช่วงชิง ปฏิสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติกรหลายกลุ่มแสดงให้เห็นความสำคัญของบริบททางสังคมและนิเวศในระดับท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการปรับการสร้างความหมายของที่ดินแม้ว่าจะได้รับอิทธิพลของห่วงโซ่สินค้า หรือของวาทกรรมการอนุรักษ์ในระดับโลกก็ตาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved